

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Obupni eksperimenti komunistov v Zagrebu.

Nasilstvo komunistov, ki so v majšini na socijalističnem shodu. — Komunisti po-
zdravljajo Radiča. — Socijalisti dobivajo pozur.

LDU Zagreb, 6. Danes ob 10. dopoldne
bi se imela vršiti v kinematografu »Hellas«
javna skupščina z dnevnim redom: »Po-
ložaj delavskih slučkov«, ki sta jo skli-
cala socijalnodemokratska stranka in soci-
jalistična radniška partija Jugoslavije skup-
no. Poročati bi imel posl. Etnin Kristan.
Na shod je došlo mnogo delavstva, prista-
šev navedenih strank, tako da je bilo zho-
rovallje nabitno polno. To ni ugajalo skral-
nim levicarjem, ki so se razkropili po me-
stu in pripeljali s seboj okoli 100 svojih pri-
stašev, oboroženih s palicami in življalkami
z namenom, da bi socijalnodemokratski
shod pretvorili v komunistični. Posl. Sima
Miluš je odkrito izjavil, da Etnin Kristan
ne sme govoriti v Zagrebu. Stopil je na

stol in hotel govoriti, da bi prešlo vodstvo
zborovanja v komunistične roke. Tu pa so
komunisti doživeli popoln neuspeh, ker so
proti takemu nasilnemu početju nastopili
vsi zborovalci. Nastal je velik hrup in bi
došlo do prelivanja krvi, da niso socijalisti
pravočasno razpustili shoda. Zanimivo je,
da so komunisti razbijali socijalistični shod
s klici: »Živio Radič! Živio Ljenta!« Po
razpustu shoda se je socijalnodemokratsko
delavstvo razšlo domov med protesti prot
komunističnemu terorju, pri čemer so kli-
cali komunistom, da so zavzevali reakcije.
Kakor se čuje, nameravajo socijalisti skli-
cati za prihodnjo nedeljo novo zborovanje
s povabilom na imena, da se onemogoči raz-
bijanjem motenja.

delane nove ustavne zakone in no-
vo tiskovno zakonodajo. Prepričani
smo, da g. posl. Sokič ni prečital
ne novega nemško-avstrijskega
niti čehoslovaškega tiskovnega za-
kona. Če bi bil to storil, bi vendar
moral vedeti, kakšna je tiskovna
svoboda v modernih, demokratičnih
državah. O tej stvari bomo še iz-
pregovorili obširneje, ko pride na
dnevni red v konstituenti. Za danes
le toliko, da moramo Sokičev načrt
odločno odklanjati.

B.) Dvodomni sistem.

Radikalci so razpravljali o dvo-
domnem sistemu našega parlamen-
ta, t. j. ali naj izvršuje zakonodajno
oblast samo ena zbornica, ali pa naj
uvvedemo tudi pri nas dvojno parla-
mentarni teles: poslansko zbor-
nico in senat.

Kakor znano, smo imeli v bivši
Avstriji dvodomni sistem: poslan-
sko zbornico in gosposko zbornico.
V Nemčiji so imeli isti sistem,
— samo imena so bila druga. Rav-
no tako imajo dvodomni sistem tu-
di na Francoskem, na Angleškem in
v Ameriki.

Bivša kraljevina Srbija je pa po-
znala le zbornico poslancev ali
skupščino. Skupščina je odločevala
končno veljavno o vseh državnih in
zakonodajnih vprašanjih.

Mi ne vidimo nobenega razloga,
zakaj bi morali pri nas uvajati dvo-
domni sistem. Če hočemo imeti ne-
kateri posebne stanovske zastope,
se da stvar izvesti tudi drugače,
mogoče še praktičnejše: z uvedbo
strokovnih svetov, katerim se
lahko da gotova mera moči in vpli-
va na zakonodajo.

tretji bi rad prišel v kraj, kjer se mu
obeta skromen postanski zaslu-
šek: kaj bodo naredili ti ljudje? Ali
ste že pozabili na režim, ki ga je vo-
dil na Hrvaškem grof Khuen? Pa
tudi v Avstriji ni bilo mnogo dru-
gače.

Na mizi kakšne ekselence je le-
žal list, ki so ga radi videli »zgoraj«.
Uradnik pride k ekselenci in vidi
na mizi tisti list, ker ga mora videti,
vsaj je nalašč tako položen. Eksce-
lencia pride ob priliki inšpicirati ura-
de. Če je videl na uradnikovi mizi
»svoj« list, je bil uradnik »dobro na-
pisan« in njegove prošnje niso ostale
brezuspšne. Če pa ekselencia
»svojega« lista ni videl, so bili vsi
štempeljni na prošnjah zastojni! —
Upamo, da to iz življenja vzeto pri-
mero vsak razume!

Gospodje! Ali hočete pri nas res
uvesti tak režim? Oziroma obdržati
starega?

Mi učiteljem (uradnikom) ne bo-
mo zamerili, če taka vabila upošte-
vajo. Oni so reveži brez pravic. Pač
pa se bomo dosledno in vztrajno bo-
rili z vsemi dopustnimi sredstvi pro-
ti vsakemu, torej tudi prikritemu in
v besedah neizraženemu nasilju.

Kaj naj dalje znači podpis g. Lu-
ke Jelenca na tem vabilu? Mi go-
spoda spoštujemo in cenimo kot šol-
nika, mi tudi nimamo nič proti temu,
če je on pristaš demokratske stran-
ke. Toda naj ne pozabi, da igra on
tudi v učiteljski stanovski organiza-
ciji važno vlogo in naj ne pozabi, da
učitelji vedo prav dobro, da je nie-
gova beseda v demokratski stranki
celo težnja! Upamo, da nas gospod
razume. Njegov podpis ne sme stati
kjerkoli!

Tragika slovenske inteligence
obstoji v tem, da je stoji nad 90 od-
stakov in državni službi in je torej
popolnoma odvisna od moči politič-
nih strank. Ko bi mi imeli več res ne-
odvisne inteligence, bi bilo bolje za
narod in za inteligenco samo.

Kdaj bo naša inteligenca spre-
gledala in se organizirala tako, kot
so se že zdavnaj ročni delavci? Proti
političnemu in gospodarskemu nasilju
ni druge pomoči kot sindi-
kalna organizacija. Samo v društvu
z ostalim delavstvom si bode tudi
delavec z možgani priboril svojo ne-
odvisnost in tisto stališče, ki mu v
družbi gre.

Dokler se inteligenca tega fakta
ne bo zavedla, bo vedno izpostav-
ljena metodam a la Khuen.

Telegrami.

OKOLU USTAVE.

LDU Belgrad, 5. Vsi delci sleda zadnje
seje narodnega predstavništva, da se pa-
lament sestane potem, ko ustavni odsek
dovrši svoje delo, so se poslanci razšli
domov. Ostali so le nekateri poslanci, ki v
raznih odsekih nadaljujejo delo za konsti-
tuentno. Dosej se ve, da bodo vsi klubi
predložili ali načrt ustave, ali nekatere iz-
premembe. Pri republikancih izdeluje na-
črt ustave narodni poslanec Jasja Prodanov-
vič.

V Jugoslovanskem klubu delo glede
ustave še ni zaključeno. Klub vztraja na
stališču pokrajinske avtonomije, in sicer v
njihovih zgodovinskih mejah. Naslanja se
na primer Nemčije in Amerike. Del Jugo-
slovanskega kluba zastopa v vprašanju po-
biranja davkov stališče takozvanega »Dop-
pelsteuersistema« in je za centralizacijo
pošte, brozjava, prometa in vojske.

Ustavni odsek zemljoradnikov je skle-
nil po daljši debati, naj se nazivlje drža-
va »Jugoslovenska«, in sicer z motivacijo,
da so nastovi držav v slovanskem duhu
vedno pridovniške, nikdar samostalniške
oblike. Kralju naj ostane naslov »kralj Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev«.

Muslimanski klub je definitivno za-
ključil pretresanje predlogov o izpolnitvi in
izpremembi ustave. Muslimani zahtevajo,
da se jim zagotovi svoboda konfesije, ver-
ska avtonomija in uprava verskih fondov,
dalje, da se stavi v kompetenco šerijskih
sodišč rodbinsko, ženitno, dedno in var-

stveno pravo. Muslimanski klub stoji na
stališču dvodomnega sistema, a se ne bo
preveč potegoval zanj.

LDU Belgrad, 6. Radikalci so imeli
danes popoldne sejo, na kateri so razpravi-
ljali o dvodomnem sistemu. Mnogo radi-
kalcev se je izjavilo za eno zbornico.

LDU Belgrad, 6. Prihodnja seja uslav-
nega odseka se bo vršila v ponedeljek ob
10. Nadaljevala se bo generalna debata.

POLOŽAJ VLADE

LDU Belgrad, 6. Zemljoradniki so pri-
pravljeni podpirati vlado, ako pristane na
njihovih 22 točk in na nekatere praktične
pogoje, ki se sedaj izdelujejo. Ti praktični
pogoji se nanašajo na izvoz, uvoz, carino
varstvo agrarnih pridelkov, stvarjanje stro-
kovnih šol, delo za ljudstvo.

LDU Belgrad, 6. V krogih Narodnega
kluba še vedno upajo na možnost, da se
pred končno odločitvijo v ustavnem odse-
ku stvari tako razvijejo, da vlada za svoj
centralistični ustavni načrt ne bo imela
trdne večine. V tem slučaju upa Narodni
klub, da je možna izprememba v konsti-
tuenti in v vladi.

POSVETOVALNI ODESK FINANČNEGA MINISTRSTVA.

LDU Belgrad, 5. S sklepom ministra za
finance se ustanavlja pri generalnem nad-
zorništvu ministrstva za finance ožji po-
svetovni odsek petih oseb. V ta odsek
bo imenovan po en zastopnik trgovine,
Narodne banke, trgovske zbornice, indu-
strijske zbornice in upravitelj beogradske
borze.

Okrog ustave.

Delovanje parlamentarnih klubov.

Beograd, 6. Muslimanski klub
zboruje v permanenci. Končal je
razpravo o izpremembah ustavnega
načrta.

Demokratski klub je razpravi-
ljal o izpremembah ustavnega načrta
s posebnim ozirom na svobodo
tiska. V debato je posegel tudi rav-
natelj belgrajskega lista »Pravda«,
Manojlo Sokič. Kot jamstvo za svo-
bodo tiska se predvideva: ureditev
razmerja tiska do države ter ugotov-
itev dejanj, ki jih listi ne smejo za-
grešiti napram državi. Za tiskovne
delikte se določijo porotna sodišča.
Listi se smejo ustavljati edino le za-
radi žalitve veličanstva in članov
kraljeve hiše ter tujih vladarjev,
kakor tudi zaradi poziva k orožju
proti obstoječemu redu. Cenzura je
prepovedana, izvzemši v slučaju
vojne.

Zemljoradniški klub na svoji
dopoldanski seji ni prišel do sklepa.
Njegov ustavni odsek bo izpolnil
ustavo.

Radikalni klub je imel včeraj
sejo, na kateri je razpravljalo o se-
natu. Za našo zgornjo zbornico je
govoril posl. Ljuba Jovanović, proti
pa poslanci dr. Laza Marković, Ko-
sič in Jovan Jovanović. Za senat so
poleg gori omenjenega poslanca
Ljube Jovanovića še gg. Stojan

Protič, dr. Vesnić, dr. Minčić, Rado-
nič, Vukčević ter ministra Uzumov-
vič in Trifković.

Izmed zgoraj omenjenih vpra-
šanj, o katerih se je razpravljalo v
demokratskem in v radikalnem klubi-
ju, sta za nas najvažnejši: vpra-
šanje tiskovne svobode in vpraša-
nje senata.

A.) Tiskovna svoboda.

V demokratskem klubu se je lo-
til kočljive stvarine glede tiskovne
svobode lastnik belgrajskega lista
»Pravda« posl. Manojlo Sokič. Ta
hoče imeti: a) neko v ustavi zajam-
čeno razmerje listov do države,
b) porotna sodišča za tiskovne de-
likte, c) varstvo vseh kraljev in
vladarjev pred časopisnimi napadi,
d) prepoved poziva k orožju proti
obstoječemu redu in e) prepoved
cenzure izvzemši v vojnem času.

Iz tega predloga je razvidno, da
ne namerava nič drugega, kakor
doseči ugotovitev in ohranitev da-
našnjega posestnega stanja meščan-
skih strank in sedanjega monarhi-
stično-vojaškega meščanskega dru-
žabnega reda.

Svetovna vojna je porušila lepo
vrsto držav iz razvalin so se
vzdignile nove zgradbe. V novih
državah imajo že skoro povsod iz-

Velicenjani gospod, — dragi
tovariši!

Dovoljujemo si obrniti Vašo po-
zornost na »Jutro«, ki odločno in
neustrašeno zastopa načela jugoslo-
vske demokracije in ki hoče za
ceno občutnih žrtv prinašati najtoč-
nejše in najhitrejše informacije, bo-
disi politične iz Slovenije, vse Jugo-
slavije in inozemstva, bodisi dne-
ne, lokalne, osebne, dalje skrbno
urejevano gospodarsko rubriko, za-
hvalen roman itd.

Z obžalovanjem Vas pogrešamo
v imeniku naročnikov tega najbolj-
šega in najcenejšega med resnimi
slovenskimi dnevniki.

V interesu jednotnega nastopa
zavednega demokratično mislečega
slovenskega učitelja — zdaj bolj ko
kdaj prej pionirja boljše bodočnosti
našega ljudstva — Vas vabimo, da
pristopite v vedno rastoči krog »Ju-
trovih« naročnikov. Ako bi se sicer
še ne mogli odločiti iz kateregakoli
razloga, prosimo, da si naročite list
na ogled, izbira naj bo prepuščena
primerjavi.

Naprosili smo vsa slovenska šol-
ska vodstva, naj se na revijo naro-
če. Med njimi jih bo najbrže nekaj
odknilo to vabilo iz raznih, veči-
noma znanih razlogov. Naj bi pa
vendar vsaj na vsaki šoli imel to
revijo v s a j po en(a) tovariš(ica).

Tudi »Njiva« je nastavlja kar mo-
goče najnižjo ceno.

Opozarjamo pa še posebe, da do-
be naročniki »Jutra« »Njivo« za do-
lovljeno ceno (lelih 60 K).

NB.: »Jutro« in »Njiva« skupaj
staneta šele toliko, kakor n. pr. iz-
vestni drugi listi.

Prilagamo poštno položnico, na
kateri blagovolite navesti, ali vpo-
šiljate znesek, odnosno kateri del za
»Jutro« in kateri za »Njivo«.

Prvo številko »Njive« razpošlje-
mo vsem šolskim vodstvom.

Gotovi smo, da to vabilo ne osta-
ne brez uspeha in Vas pozdravljamo
odličnim spoštovanjem

Uprava »Jutra« in »Njive«

tovariškim pozdravom

ravnatelj Luka Jelenc,

I. podpreds. »Polit kluba JDS.«

Tako izgleda vabilo. Mi nimamo
nič proti temu, kdo dela reklamo
zase, zakaj jo dela in kakšno rekla-
mo si dela. Mi priznamo vsakemu
tudi pravico in svobodo do samo-
hvale, ker vemo, da samohvala ne
pomaga mnogo, ako je ne potrdi —

Značilna reklama. — Tragika slovenske inteligence.

Uprava ljubljanskega demokrat-
skega dnevnika »Jutro« je razposla-
la pred nekaj dnevi slovenskim učitel-
jem in šolskim vodstvom vabilo
na naročbo listov »Jutro« in »Nji-
va«. Iz vabila povzemamo sledeče
glavne odstavke:

Velicenjani gospod, — dragi
tovariši!

Dovoljujemo si obrniti Vašo po-
zornost na »Jutro«, ki odločno in
neustrašeno zastopa načela jugoslo-
vske demokracije in ki hoče za
ceno občutnih žrtv prinašati najtoč-
nejše in najhitrejše informacije, bo-
disi politične iz Slovenije, vse Jugo-
slavije in inozemstva, bodisi dne-
ne, lokalne, osebne, dalje skrbno
urejevano gospodarsko rubriko, za-
hvalen roman itd.

Z obžalovanjem Vas pogrešamo
v imeniku naročnikov tega najbolj-
šega in najcenejšega med resnimi
slovenskimi dnevniki.

V interesu jednotnega nastopa
zavednega demokratično mislečega
slovenskega učitelja — zdaj bolj ko
kdaj prej pionirja boljše bodočnosti
našega ljudstva — Vas vabimo, da
pristopite v vedno rastoči krog »Ju-
trovih« naročnikov. Ako bi se sicer
še ne mogli odločiti iz kateregakoli
razloga, prosimo, da si naročite list
na ogled, izbira naj bo prepuščena
primerjavi.

Naprosili smo vsa slovenska šol-
ska vodstva, naj se na revijo naro-
če. Med njimi jih bo najbrže nekaj
odknilo to vabilo iz raznih, veči-
noma znanih razlogov. Naj bi pa
vendar vsaj na vsaki šoli imel to
revijo v s a j po en(a) tovariš(ica).

Tudi »Njiva« je nastavlja kar mo-
goče najnižjo ceno.

Opozarjamo pa še posebe, da do-
be naročniki »Jutra« »Njivo« za do-
lovljeno ceno (lelih 60 K).

NB.: »Jutro« in »Njiva« skupaj
staneta šele toliko, kakor n. pr. iz-
vestni drugi listi.

Prilagamo poštno položnico, na
kateri blagovolite navesti, ali vpo-
šiljate znesek, odnosno kateri del za
»Jutro« in kateri za »Njivo«.

Prvo številko »Njive« razpošlje-
mo vsem šolskim vodstvom.

Gotovi smo, da to vabilo ne osta-
ne brez uspeha in Vas pozdravljamo
odličnim spoštovanjem

Uprava »Jutra« in »Njive«

tovariškim pozdravom

ravnatelj Luka Jelenc,

I. podpreds. »Polit kluba JDS.«

Tako izgleda vabilo. Mi nimamo
nič proti temu, kdo dela reklamo
zase, zakaj jo dela in kakšno rekla-
mo si dela. Mi priznamo vsakemu
tudi pravico in svobodo do samo-
hvale, ker vemo, da samohvala ne
pomaga mnogo, ako je ne potrdi —

Socijalni demokrati in ustava.

Ljubljanski dopisni urad je raz-
poslal v petek vest, v kateri trdi, da
se nahajata v klubu soc. dem. po-
slancev v konstituenti dve struji, ki
izdelujeta vsaka svoj načrt ustave.
Ta vest je neresnična.

Klub soc. dem. poslancev se je
posvetoval o ustavi in razdelil delo
med člani, in sicer tako, da izde-
lata ss. dr. Korun in dr. Sekulič na-
črt za politični del ustave ss. Divac

Naše bližnje naloge.

V glavnem bi lahko delili svoje naj-
bližje delo v tri skupine, ki so neposred-
no pred nami. V konstituenti imamo v raz-
pravi ustavo naše države. Ustavni odsek
bo razpravljati o pravih ali o obliki ustave
za državo SHS in jo tudi izdelal. Kakor
pa vse kaže, bo ustava delo umetne ali
vsaj nezanesljive večine, ki danes obstaja.
Jutri je pa že lahko ni. Mi imamo zastop-
nike v tem odseku, toda zastopniki sami v
odseku, ker so le v veliki manjšini, ne mo-
rejo dovolj energično izrabiti svojega po-
trebnega vpliva. Naša naloga bo torej naj-
prej, da skrbno zasledujemo to delo in
eventualno kot stranka damo poudarka
predlogom in zahtevam naših zastopnikov
v ustavnem odseku.

Zaradit tega je treba štati dnevnik »Na-
prej« in organizirati delavstvo v socijalno-

in E. Kristan pa socijalnopolitični
in gospodarski del, o katerih bo po-
tem klub v celoti obravnaval.

Iz tega dejanskega položaja je
razvidno, da je poročevalec Ljub-
ljanskega dopisnega urada dejstva
»postavil popolnoma na glavo«, kar
ni prav. — Tudi naš izvrševalni
odbor se je že temeljito pečal z
vprašanjem ustave v Jugoslaviji.

demokratični stranki in kmečko-delavski
zvezi.

Kot druga naloga se nam zdi priprava
na bodoče občinske volitve, ki se najbrže
še ne bodo tako kmalu vršile, ali priše
bodo in takrat mora naša stranka nastopiti
odločno, dobro organizirana in samostojno.
Za sedaj odločno odsvetujemo vsakršne
kompromise, da naš sodrugi volilci in or-
ganizacije ne nasedejo prefriganim politi-
čarjem.

Kot tretja naloga, ki je ne smemo nik-
dar prezirati, je kulturno, to je izobraže-
valno delo. Naša izobraževalna organiza-
cija »Svoboda« je velika ter snuje vsako-
vrstne odseke za pouk in zabavo, sport.
Dobro stranko in dobre organizacije bomo
le tedaj imeli, če se vrši v njih vse to delo,

že se uči spoznavanje socializma na podlagi izobraževanja v socializmu.

In kje naj dobi delavci in vsak drug preprosti človek izobražbov kakor v knjigah, diskusijah, na shodih in v časopisju. Ako bi vsi delavci in delovni sloji polagali večnost na vse to, smo prepričani, da bi imeli v Sloveniji triletni socializem kakor jih imamo in ne enega komunista. Močne organizacije, zavodne bojovnike bi imeli povsod kar od kraja, žal, da moramo priznati, da je razkorač v delavskih vrstah krivo v prvi vrsti to, ker se premalo pospešuje poznanje socializma in ker je naš tisk še vse premalo razširjen med ljudstvom. Ne zadostuje, če kdo pravi, da je socializem, pa zabavlja čez socializem; tak človek je slišal besedo socializem, razumel se je pa ni nikdar učil.

Mi pa moramo socializem poznati, ali vsaj potrditi se, da ga kakor mogoče spoznamo.

Politične vesti.

+ Socialisti so veliki samo v deklaracijah. Tako trdi »Jutro«. — Le počakajte, da bodo demokracije v manjšini!

+ Poslanec se doma. Tekom predvečernjega dne je iz Beograda odpotovala večina poslancev, tako da je od vsake skupine ostalo tukaj le nekaj poslancev, ki bodo skupaj s člani raznih odsekov vodili posle strank.

+ Minister za pravosodje. V soglasju s demokratskim klubom je imenovan za ministra pravosodja dosedanj predsednik državnega sveta g. Marko Gjuršić, ker je minister Trifković preobložen s posli za konstituantno in ustavo. Novoimenovani minister ostane na svojem mestu samo začasno.

+ Imenovanje pravosodnega ministra. Sredi je bil z ukazom imenovan za ministra pravosodja narodni poslanec Marko Gjuršić.

+ Priprave za prevzem dalmatinske uprave. Predsednik dalmatinske deželne vlade dr. Krstelj je bil včeraj pri ministru za notranje stvari Draškoviću in mu je poročal o položaju v Dalmaciji. Sodijo, da je prišel v Beograd tudi zaradi vzpostavitve naših oblasti v krajih, ki jih bodo Italijani izpraznili.

+ Politično značilna radodarnost. Papež Benedikt XV. je preko papeškega nuncija poslal pol milijona dinarjev za vojne sirote Jugoslavije. — Kakor je znano, je papež že pred Božičem podaril za sirotne stroke v Jugoslaviji večji aneks. Velikodušnost, ki jo nam izkazuje Rim, je prav

lepa in plemenita, ampak bojimo se, da ne tiči za ujo kakšen političen namen!

+ Italijanski pravoverni katoliki so več vrst. V italijanski klerikalni (tkzv. »ljudski«) stranki vlada že dalj časa nered. Sedaj je dospela kriza do vrhunca in »bati« se je, da se stranka, ki je dosegla pri zadnjih volitvah 101 mandat, razcepi v celo vrsto brezpomembnih strank. Glavne struje so danes: konservativna, centralistična, ekstremna, dve struji med ekstremisti in centralisti, neorientirana struja in skupina poslancev Michelija. Torej zelo pisana družba. Proti vsem tem strujam pa se bojuje tudi skupina, ki stoji izven stranke: civilna catalica. — Tudi sv. Petra stolček se maie.

+ Grški politični krogi trdijo, da pride do skorajšnje sprave med kraljem Konstantinom in Venizelosom. — Ubogi narod, ki mu bosta vladala dva pomirljiva kralja!

+ Konferenca na Dunaju. Švicarska socialistična stranka odpošlje na dunajsko socialistično konferenco ss.: Gruberja, Naine-a, Gramma, Schmida, Nobsa in Vogeta.

+ Novi ameriški poslanik v Londonu bo Herrick, nekdanji poslanik v Parizu.

+ Kemal paša ugaša. Vrhovni poveljnik čet v Mali Aziji je brzojavil grški vladi, da se je Aten beg, eden najpovplivnejših sotrudnikov Kemal paše, pred kratkim spustil ter da je zbral svoj polk 2000 mož in 4 tope in jih odpustil domov. Od 22. januarja je pobegnilo k Grkom pri Monzi 22 častnikov in 800 mož, med njimi tudi brata Sten bega — Rešid beg in Tevrik beg — s 400 konji. Te čete so položile orožje, narkar so jih Grki poslali domov.

+ Nemci se upirajo. Zunanji minister dr. Simons je dejal ob koncu svojega večškega govora v nemškem državnem zboru: Nemška vlada mora že danes izjaviti, da zahtev, katere so podeli zavezanci v svoji noči, ne smatra kot temelj nadaljnjih pogajanj. Naša dolžnost je seveda, da uporabimo navzlic vsem velikanskim težočam vse pripomočke, da podamo jasne nemške protipredloge. Zavezanci naj nikar ne mislijo, da bodo mogli iz Nemčije toliko izgospodariti, kot mislijo. Kot suženj Nemec ne bo delal, temveč kot prost človek.

+ Židi in zveza narodov. Zastopstvo židovskih organizacij s celoga sveta se je obrnilo na delegacijo v Ženevi, da pri Zvezi narodov protestira proti vstopu Pinske v ligo narodov, dokler ne prizna Pinske pravo manjšine Židov. Isto zahtevajo od Ukrajine. Zastopstvo je izjavilo, da je edini predstavnik 12 milijonov židov celoga sveta.

Dnevna kronika.

Velike anekdotične slavlje v Gorici. Včeraj se je vršilo v Gorici veliko italijansko anekdotično slavlje, na katerega so se Italijani pripravljali že več mesecev. — In tudi v Ljubljani se je včeraj vršila maskarada.

Uvedite uradno preiskavo! V Celju je že več tednov v preiskovalnem zaporu g. K., ki ga dolže, da je objavil v nekem listu obdolžitve glede uprave pri celjski elektrarni. Nam ni znano, za kaj pravzaprav gre pri tej stvari, ali sdi se nam krivično, da se drži v preiskovalnem zaporu človeka, namesto, da bi se uvedla uradna preiskava in se konstatiralo, da je obdolžitev utemeljena ali pa ni. Merodajne faktorje pozivljamo s tem, da uvedejo uradno preiskavo in če doženejo, da je očitno krivično, naj to objavijo. Preden se pa taka uradna preiskava izvede, je pa po našem mnenju krivično, če se ljudi preganja, ki se jih ima samo na sumu. Če oblast noče tega storiti, naj to tisti, ki poznajo stvar, zahtevajo, da se dožene brez žrtve.

Stanovanja za železničarje. V gradbenem ravnateljstvu prometnega ministrstva se izdeluje načrt za provizorno sezidanje stanovanj za železničarje v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. V to svrhu je več milijonov dinarjev stavljenih na razpolago. — O takih in podobnih projektih se te preračilo

mного govori in javlja, a malo naredi. Po našem mnenju bodo železničarji še dolgo čakali!

Železniška nesreča. »Tagespost« poroča: Brzovlak št. 1102-2, ki vozi iz Trsta preko Trbiža na Dunaj, je včeraj zvečer v Felldorfu trčil v tovorni vlak. Dosedaj je življenj 7 mrtvih in mnogo ranjenih.

Izterjanje dohodatne in plačarine, ki se pobira z odbitkom. Na prošnjo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je gospod finančni delegat naročil vsem davčnim uradom, naj do nadaljnjega ukrepa izterjanje dohodatne in plačarine, ki jo pobirajo potom odbitka zasebnih službodajalci od svojih službencev, ob zakonitih rokih, ne pa v smislu razglasa z dne 18. decembra 1921, št. 1601, po katerem naj se davki za čas od 1. januarja 1921 do 31. maja 1921 izterjajo takoj, ne glede na zakonite roke.

Stroga kontrola na avstrijski meji. Kakor poroča »Tabor«, se je zadnje dni na nemško avstrijskem omejenem ozemlju potišni od Brucka proti Lipnici iz neznanih vzrokov kontrola potnikov v Jugoslavijo zelo poostrišla. Kontrolni organi preiščejo vsakogar natančno osebno in prtljago. Vselej tega imajo vlaki večjo zamudo.

Posestniki in najemniki zemljišč se opozirajo na razglas mestnega magistrata

Ljubljanskega o pokončevanju škodljivega mrčesa. Razglas je nabit po mestu.

Legar v Medjimurju. V Medjimurju se je pojavil legar, vsled česar je odpadel za 3 km. določeni semenj v Čakovcu. Potovanje v Medjimurje je dovoljeno same z zdravniškim spričevalom.

Zbirka vojaških zakonov. Priredil dr. Iz. Rutar. V Ljubljani 1921, str. 108. Založila Tiskovna zadruga. Broš 36 K, po pošti 1.60 več. Vojaški zakoni naše kraljevine so izšli v slovenskem prevodu. Njih zbirka obsega najvažnejše vojaške predpise, predvsem zakon o ustroju vojske, čegar vsebina so določila o vojaški službeni dolžnosti. Pri pripravah za rekrutovanje, za sestavo rekrutnih spisov, za prošnje o vojaških oprostitih in drugo, bo ta zbirka neobhodno potreben pripomoček za vse urade, posebno pa za vsa županstva in župne urade. Poleg tega so sprejeti v zbirko zakoni o vojaški administraciji, o vojaških nabavah in dobavah, o ženitvi vojakov in določila o invalidskih pokojninah, ki veljajo v Sloveniji. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Javna dražba. Mestna aprovizacija bo prodala na javni dražbi večje število praznih sodov in zabojev, nekaj miz, potrebnih za mesnice, ter drugih predmetov. Dražba se bo vršila v sredo, 9. t. m., v cerkvi sv. Jožefa ob Zrinskega cesti ob devetih dopoldne.

Kulturni vestnik.

Marionetno gledališče v Zagrebu bo v torek 8. t. m. zopet obnovljeno.

Wagnerjevo gledališče v Beventu bo zopet odprto. Po izjavi Siegfrieda Wagnerja se skuša z zbiranjem denarja omogočiti zopetno prirejanje predstav v Wagnerjevem gledališču v Beventu. Vse je odvisno samo — od denarja.

Gospodarstvo.

Bilanca Narodne banke. Iz bilance narodne banke od 31. decembra 1920, ki je bila včeraj objavljena, je razvidno, da naša država dolguje Narodni banki 3.283 milijonov dinarjev. V prometu se nahaja novčanih za 3.344 milijonov dinarjev. V kritje teh novčanic je država zastavila svoje domoue v znesku 2.138 milijonov dinarjev.

Odkup južne železnice. Pomočnik ministra za promet je odpotoval na Dunaj, da prouči vprašanje juž. železnice in zbere podatke glede odkupa proge na našem ozemlju.

Železnika proga Sibenik-Krka prekde glasom rapalske pogodbe v last Jugoslavije. V Sibenik je iz Rima prišla železniška komisija, ki bo našim oblastim predala železniško progo. Predaja se vrši dne 20. februarja.

Ljubljanski trg. Tržni promet je bil pretečen teden omejen na domače odjemalce. Na mesnem trgu se kaže pomanjkanje blaga. Goveji in telečji mesarji pripravljajo delni strakt ter izjavljajo, da z dosedanjimi cenami ne morejo izhajati, češ da jim je vsak nakup dobre kladne živine nemogoč, ker jim nakupovalci za lavož diktirajo cene žive teže. Interesenti se opozirajo, da ne smejo računati na podražanje mesa po njihovih zahtevah, ker bi to izkazalo v najkrajšem času zopetno podražanje. Kg govejega mesa v mesnicah po mestu I. vrste stane 26 K, II. 22 K, na trgu 24 in 22 K. Telečje meso I. vrste 24 K, II. 23 K. Ako bi se zmanjšala današnja carina 15 K na kg za izvoz mesa, kar se od gotove strani odločno zahteva, bi takoj občutnejše skočila cena mesa na domačem trgu. Svinjski trg kaže začasnno tendenco padanja cen. — Cene ostalega trga so stalne. Jaje je dovolj po 1.60 K kos. — Specerisko blago je ostalo na prejšnjih cenah, difference v cenah so povzročene vsled nestalnosti valute in kvalitete blaga. — Mleka stoji na stari ceni. — Mleka je v Ljubljani dovolj, kvaliteta je deloma zelo slaba vsled nepravilne organizacije prodaje mleka, ki zelo otežkoča uspešno kontrolo.

ba vsled nepravilne organizacije prodaje mleka, ki zelo otežkoča uspešno kontrolo.

Gospodarski svet je končal svoje seje. Začet bo svoje delo za reformo carine in železniškega prometa ter obrtnega vprašanja. Konferenca bo trajala nekaj dni. Potem bodo zopet plenarne seje.

Spoj Donave z Jadranskim morjem. »Temps« objavlja: Italijanske pomorske in železniške oblasti se sedaj bavijo z načrtom glede zveze Donave z Jadranskim morjem. Zveza naj bi šla preko Save in Kolpe na Baker. Ta črta je dolga 143 km. Druga pot Donava-Solun je dolga približno 500 km. Projekt zveze Donave z Jadranskim bi zahteval 14 zatvornic za dviganje dočim bi jih oni na Solun morali imeti nad sto. Diplomatski krogi so izjavili, da bi izvedba tega projekta koristila specijlno Jugoslaviji in Češkoslovaški, ki bi na ta način dobila neko kompenzacijo za izgubljeni koridor.

Nemška ima 79 milijard primanjkljaja. Vlada je izjavila pri razpravi o proračunu, da proračun izkazuje 67 milijard mark primanjkljaja. Ker pa je bil tudi ta, s katerima se vladi prepoveduje dati v dodatnem proračunu za 1. 1920 znaten primanjkljaj, znaša primanjkljaj pravzaprav 79 milijard mark. Stroški za mednarodniško komisijo, ki so bili proračunjeni na 20 milijonov, so poskočili na 114 milijonov mark.

Sport.

Sport št. 6. Izšla je 6. številka naše krasne sportne revije in prinaša sledečo vsebino: Kmetška reja kot dirkačev v Ljubotinu, Smučarjeva opravna (III), Enotna organizacija tujkega prometa v Jugoslaviji, Kolesarska terminologija (III), sportni program kluba kolesarjev in motociklistov Ilirije v Ljubljani ter pregled sportnega gibanja po svetu. List ima krasne slike in ga najtopoleje priporočamo.

6000 nogometnih tekem je bilo naznanjenih in sojenih od zbora čsl. nogometnih sodnikov 1. 1920 v Pragi in njenih odborih.

Društvene vesti.

Poziv vpokojencem, invalidom in in vdovam južne železnice. Pozivljate se vsi iz Slovenije, da se udeležite v četrtek, 10. t. m. ob 10 dopoldne protestnega shoda v Mestnem domu. Gre se za naš obstoj. Vabimo tudi gospode zastopnike deželne vlade in zastopnike ravnateljstva južne železnice. V nedeljo, 20. t. m. ob 2 popoldne se pa vrši splošni občni zbor v vrtnem salonu pri »Novem svetu«. Kdor še ni pri društvu, se bo lahko vpisal in se bo vplačevala tudi članarina. Izkaznice je prinesiti s seboj. — Odbor.

Dopisi.

Javna pota bi morala spadati tudi pod agrarno reformo. Iz Grahovega nam pišejo: Po deželi imamo mnogo vozovih in pešpotov, ki jih ljudje rabijo za vožnjo in hojo. Postranska pota in razne steze, ki sdi-olajšujejo promet in sicer zvezo med posameznimi kraji, so pa last posameznih posestnikov ali korporacij, ki lahko taka pota zavro kadar se jim zljubi ali pa so tudi zaradi takih potov najrazličnejši malenkostni spori zaradi popraviljanja, odškodnine itd. Vsa taka vozna in pešpota bi se morala razširiti, ker bi se s tem odpravilo mnogo prometnih težkoč in neprijetnosti. Pri tem bi lastniki ali posestniki potov nič ne izgubili, nasprotno pa javnost mnogo pridobila, ker bi imela pravno utemeljeno pravico do porabe potov.

Iz Zidanega mosta. Delavstvo cementne tovarne v Zidanem mostu stoji pred veliko krizo, ker tovarna že od srede decembra ni dobila kosovnega premoga in je neposredna nevarnost, da tovarna ustavi obrat, zaradi česar bo okolo 250 delavcev brez kruha. Ze 27. januarja je tovarna opozarjala na ta nedostatek v listih, a doslej ni pomagalo nič. Delavstvo cementne

tovarne apelira zaradi tega na vlado v Beogradu ter merodajne faktorje v Ljubljani in na soc. dem. poslance, da to nevarnost preprečijo. Omeniti je, da tu ne zadostuje samo množina premoga marveč je potrebna v prvi vrsti primerna kakovost kosovnega premoga za izdelovanje Portland cementa. Ako se to ne zgodi preti tudi nevarnost, da prične konkurirati zaradi svoje nizke valute tudi Avstrija, s tem bi pa morala prepasti naša domača cementna industrija. Tudi tu naj bi imela anketa, ki se te dni vrši v Beogradu svojo besedo ter podala mnenje glede pospeševanja te industrije v državi.

Slov. Bistrica. — V nedeljo 30. jan. 1921 je bil pri nas javen ljudski shod, kateremu je predsedoval sodr. Dorn, poročala sta pa ss. Grčar in F. Uratnik iz Maribora. Prvi je natančno razložil sedanjí položaj in se tako tudi dotaknil delovanja tukajšnjega gerenta, ki je hud nasprotnik in zatiralac socialistov. Poslušalci pa, če prav jim je že iz prižnice bilo prepovedano, se udeležiti shoda, so govor odobraval. S. Uratnik je poročal o agrarni reformi in org. KDZ, katere nasprotnikom seveda dobro ne ugaja. Organizirali smo tudi lepo število članov v pol. org. Le tako naprej, sodrug! da nam bo zmaga gotova!

Slovenj Gradec. Nemškoakcionari in novopostani narodni kapitalisti, lesni trgovci, tovarnarji kos itd. so se pri nas popolnoma ujediniili v organizacijo »kapitalistični teror« proti delavcem. G. Karl Köllner, ki je do zadnjega časa hrbal tukajšnje oblasti, da je Češkoslovak, je moral odkriti krivko, da je Nemec. Mi bi mu seveda njegove narodnosti nič ne očitali, pač pa proti njegovemu nasilju proti našim delavcem, ki ga je začel izvajati. Odpuštil je delavca družinskega očeta, ker se mu je baje premalo globoko priklanjal. Na intervencijo strok. komisije iz Celja se je Köllner izgovarjal, da ima preveč polno skladišče tako, da bo moral še več delavcev odpustiti, kar je tudi storil. Ni pa g. Köllner povedal, da pošilja svojo tovarniško znamko za kose v Nemško Avstrijo najbrže zato, da pomaga našo industrijo uničevati. Naravnost čuditi se moramo, zakaj se taki elementi ne postavijo pod sekvester! — Imamo tudi še drugega gospoda Verdника v Slovenj Gradcu, hudega nasprotnika socialističnih demokratov; ta pravi, vsaj nič ne pomaga delavcem organizacija, ker po njegovem mnenju ima le tišiti kaj govoriti, ki je volni dobilekar lesni trgovci. Dne 2. februarja se je vršil tukaj jako dobro obiskan shod lesnih delavcev, ki je bil obenem znak protesta proti nasilstvu raznih kapitalističnih grabežev.

Po svetu.

Čudne stvari. Policija v Italiji da napravila potrebne korake, da se popolnoma razoroži civilno prebivalstvo. Zgodilo pa se je, da so mnogi poslanci (zlasti fašistovski) v parlamentu izročili odločen protest radi teh policijskih varnostnih odredb.

Novi predsednik Zveze narodov. Hymans je naznanil glavnemu tajniku Zveze narodov, da je predsedniške posle prodal brazilskemu poslaniku v Parizu de Cumbi. Tako je prvi neevropski član Zveze postal nie predsednik.

Za metrski sistem v Ameriki. Kongresu je bil izročen predlog, da bi se vplel metrski sistem v vagi in meri. V prehodni dobi, ki bi trajala 10 let, bi veljala stari in novi sistem. Po preteku te dobe pa bi bil samo metrski sistem zakonit.

Sr Shackleton je vzel po poročilu iz Kristijanije v našem ladju »Foca«, s katero se namerava podati na ekspedicijo v severno od Kanade ležeče kraje.

Prvi rdeči mednarodni trgovski kongres se bo sešel po dogovoru s III. Internacionalo 1. maja v Moskvi.

Pristopajte k izobraževalni organizaciji »Svoboda«.

Kupijo se stara tudi pokvarjena dvo- in trikotla, šivalni, pisalni in razni stroji. F. Batfel, Ljubljana, Stari trg št. 28.

Sodavičarna,
kompletna z elektromotorjem, bišo in vrtno na prodaj.

Ponudbe na upravo »Napreja«, Ljubljana.

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga **usnja** kož, podplatov, gonilnih jermenov in boksa na debelo. **MESTNI TRG 6.**

„Pošljite naročnino!“

Zadružna banka Maribor,
Gospodarska ulica 20.

Centrala: Split. Podružnice: Maribor, Zagreb, Novi-Sad.

Delniška glavnica K 50,000,000.—

Od fin. min. pooblaščen za nakup in prodaja deviz in valut kakor tudi za izdajo uverenja.

Trgovske zveze v vseh krajih Jugoslavije in inozemstva. Bankovni, blagovni in borzni oddelek. Menjalnica.

Vloge na hranilne knjižice obrestuje s 4%.

Kapital: 20,000 000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6,000,000 kron.

Interesna skupnost s »Hrvatsko eskomptno banko« in »Srbsko banko« v Zagrebu. Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut, — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.